

ceren, sonder daerentusschen hun poortrecht aff te mogen gaen, renunchieren, oft opseggen, op peyne van duysent onser Carolus guldens te verbeuren, ten profite van onser voorsz. Stede, by den genen die hem vervorderen fullen des contrarie te doene, ende soo verre eenige voor, of na sy tot eenige van den voorsz. diensten geropen, ende gecoren waren, wilden heur voorsz. poortrecht opseggen, of indien eenige sichten der concessie, ende dat van onsen brieve van placate [des boven mentie gemaect is] sulcx gedaen hadden, dat, indien gevalle, alfulcke personen, eer sy ontpoortert, of daer toe geadmitteert fullen werden, fullen alvoren gehouden wesen der voorsz. Stede te betalen, ende op te leggen promptelick den thiensten penninck van allen heuren goeden, voor 't voorsz. recht van Issue, niettegenstaende, dat naerdien sy de voorsz. poorterye gerenoncheert zouden hebben, sy binnen der selver Stede souden willen blyven sitten, ende resideren metter woonstede, maar fullen haer (1) altyts voor wettelicke poorters ghoude wesen, sonder aenschou te nemen op heurlieder voorsz. renunciatie, die hun van egene waerde en sal wesen soo lange, ende ter tyt toe, dat sy 't voorsz. recht van yssue volcomelick betaelt fullen hebben, gelyck ende in aller manieren, als die gene, die naer heure ontpoorteringe van daer vertrecken metter woonstee, dese onse gratie ende Octroy gedurende tot onsen wederroupen alleenlick, ende verder niet. Ontbieden daeromme onsen lieven ende getrouwen Hooftpresident, ende lieden van onsen secreten, ende grooten Raiden, Stadthouder, Eerste, ende anderen onsen Raiden in Hollandt, Schoudt onser voorsz. Stede van Leyden, ende allen anderen onsen Rechteren, Justicieren, ende Officieren, heuren Stedehouderen, ende eenen yegelicken van hen, soo hem toebehooren sal, dat sy de voorsz. Supplianten doen, laten, ende gedogen van dese onse gracie, accorde, ende Octroye, ende van alle den innehouden van desen, naer hare vorme ende inhouden, bysondere tot onsen wederroepen, rustelick, vredelick, ende volcomelick genieten ende gebruycken, sonder hen daerinne te doene, oft laten geschiene eenich letsel, oft moeyenisse ter contrarien. Ontbieden, ende bevelen voirts onsen voorsz. Schoudt van Leyden, jegenwoordich, ende toecomende, dat hy procedere jegens die overtreeders van onse voorsz. gratie, ende Ordonnantie, by executie van de peynen voorsz. sonder verdrach, ofte dissimulatie, des te doene geven wy hem volle macht, ende sonderling bevel; want ons alsoo gelieft. Des t'oirconden hebben wy onsen zegel hier an doen hangen. Gegeven in onse Stede van Brussèle den XXIIII^{en} dach in de maendt van Julio, in 't jaer ons Heeren duysent vyffhondert ende drie enveertich, van onsen Keyferrycke 't XXIIIe. ende van onsen rycken van Castilien, ende anderen. 't XXVIIIe.

Op de plycque stont,

By de Keyfer in synen Raide,

Onderteekent.

De Lange.

MS. Privilegien van Leyden van den Heere N. N.

(1) *Mogel. daer.*

Aanstelling van Regeerders der Stad Leyden, naa het ontzet van de belegeringe, ten overstaan van den Prins van Oranje gedaan.

Den 14. October 1574.

Alfoo, mits de belegeringe der Stadt van Leyden, zedert den vyffentwintichsten Mey, tot den derden Octobrys voorleden, de vernieuwinghe der Schepenen, ende Wethouderen aldaer verlengt, ende nyrgestelt zynde, d'voorsz. Schepenen, als wesende den tyt van heuren dienst geëxpireert Jacoby lestleden, niet en verstonden, als nu langer daer inne gehouden, mer genotich daer, ende

ende van heuren eedt, diesaengaende, ontslagen te zyn, ende daer beneffens, dat by den hoofden, ende Principalen, zoo van den Magistraten, als van de Schutterye, ende Burgerrye, den Prinche van Orangien, Grave van Nassau &c. Stadthouder, ende Capiteyn Generael voor zyne Majesteit over Hollandt, Zeelandt, Vrieslandt, ende Utrecht, verthoont was, vande aenstaende tyt der verkiefsinghe, ende vernieuwinghe der Burgermeesteren, ende Thesauriers van de zelve Stadt, die naer ouder ghewoonte, ende ordonnantie zoude vallen Martini cerstcomende, ende dat overmits, ende geduyrende dese jegenwoordighe beroerte, ende oorloghe, vele perfoonen van de notabelle, ende treffelyckste poorteren verlopen, verstorven, ende van conditie zeer verandert waren, sulcx dat van noode was tot verskertheyt, ende welvaert der voorz. Stede, hier van een goede insichte genomen te werden, versouckende mitsdefen, dat syn Excellentie, alsnu binnen deser selver Stede jegenwoordich zynde, mede, ende neffens de vernieuwinge van de Schepenen, voor dese reyse, ende mit eene wege, zelfs zoude willen stellen oock de Burgermeesteren, ende op 't voorder gouvernement, ende regeeringhe der voorschreven Stadt, zulcx ordonneeren, ende voorsien, als zyn Excellentie, naer voorgaende ondersouck, ende mit volcomen kennisse van allen gesteltenisse der zaecten, ende perfoonen, bevinden zouden totten meesten welvaert, ende verskertheyt der zelve Stede te dienen, ende van noode te zyn, ende dit alles by provisie, zonder aenschou te nemen op eenighe costuymen, ordonnantie, oft privilegie, indien daer eenighe mochte zyn, voormaels anders geobserveert, ende blyffven alle de selve voor den toecomenden tyt onvermindert. Soo is 't, dat zyn Excellentie, op alles ten vollen hem gheinformeert hebbende, ende aenmerckende den jegenwoordigen staet der voorz. Stede, mede regaerd genomen op te doleantie, ende versouck van eenighe van de Overicheyt, ende Magistraten, ten fyne zy luyden van heure officie, ende dienst, daer inne zy luyden tot heuren grooten laste, beswaernisse, ende quetse, tot noch toe waeren geweest, de voorleden beroerden tyt, ende bysondere in beyde der Stede belegeringhe, alsnu mochten worden verlicht, omme alle gelyckheyt, gherusticheyt, ende goede geregelticheyt in de regeringhe der voorz. Stede, voortsacn onderhouden te worden, by advys van de Raden, neffens hem wesende, goet ende raetsaem bevonden heeft, de voorschreven vernieuwinghe der Burgermeesteren, een Thesaurier, ende Schepenen eenpaerlycken, ende gesamentlycken voor desen tyt gedaen, ende oock 't getal der Veertich, ende Vroetschap, behalven den vier Burgermeesteren, ende acht Schepenen geredigeert, ende gebracht te werden tot zestien gequalificeerde, ende bequaeme perfoonen, poorters, oft inwoonders der voorz. Stede; ordonnerende ende stellende oversulcx als Burgermeesters voor den toecomende jaere tot Martini anno vyff ende tzeventich toe:

Willem Janszoon van Heemskerck, Dirick Jacobszoon van Montfoort, Huych Claeszoon Gael, ende Willem van Loo:

Voor Schepenen omme te dienen tot Jacoby eerstcommende, Cornelys Adriaenszoon, Cornelys Huygenzoon, Pieter Heyndrixszoon Wassenaer, Pr. Oom Prs. zoon, Pr. Prs. Joryszoon, Gerryt Wiggerszoon, Claes Ghysbrechtszoon van Dorp, ende Claes Adriaenszoon:

Ende als Veertich, off Vroetschappe, Cornelys van Noorde, Pieter Adriaenszoon van der Werff, Dirick Gerrytzoon Smaling, Jan Janszoon Brouwer, Ghysbrecht Henrixzoon, Cornelys Gerrytzoon de Haes, Jan Lucas, Olivier Philipszoon, Dirick Gerrytzoon, Hessel, Bouwen Paets Janszoon, Cornelys Willemszoon, in 't Jopenvat, Mr. Pouwels Vos, Jan Paets van Zandthorst, Huych van Alckemede Janszoon, Jacop Gerrytzoon, Drapenierder, ende Anderies Schot:

Ende als Thesaurier de voorgenoemde Cornelys van Noorde.

Bevelende mitsdefen den Officier, ende Schout van Leyden, den voornoemden Burgermeesteren, Schepenen, Veertich, off Vroetschappen, ende Thesaurier, elcx in heur regardt, den behoorlycken eedt aff te nemen, ende 't zelve gedaen zynde, d' zelve te houden, ende doen houden in heure voorschreven staet, ende officie, mitsgaders oock recht, ende Justicie mitten voornoemden Schepenen t' administreren naer behooren, sonder dat eenighe der voornoemde Burgermeesteren, Schepenen, Veertigen, off Vroetschappen, ofte Thesaurier, hem uyer Stede sal mogen vertrecken, ofte absenteren, zonder weet van den meerdeel der zelve Burgermeesteren, op peyne van vyftich guldens van veertich grooten, t' elcken reyse te verbeuren, d' een helft tot prouffyte van den Officier, ende d'ander helft tot prouffyte van deser Stede, de welke peyne den voornoemden Officier by desen belast wert t' executeren, ofte innen

zon-

zonder dissimulatie, ofte verdrach; ende dit alles by provisie, ende tot anders geordonneert zal zyn, zonder prejudicie, off vermindringhe van allen ordonnancien, handtvesten, ofte privilegien, indien daer eenighe zouden moghen syn desen contrariërende, d'welcke zyne Excellentie niet verstaet te derogeren, mer desen niet jegenitaende te houden in haer geheel. Gedaen tot Leyden, onder de handt ende signatuere van zyn Excellentie, den veertienden Octobrys XV^c. tzeventich vier.

Ende was onderteekent:

Guille. de Nassau.

Opten rugge stont:

Op huyden, den veertienden Octobrys XV^c. vier entzeventich, hebben Cornelys van Noorde, Pieter Adriaenszoon van der Werff, Dieryck Gerritszoon Smaling, Jan Janszoon Brouwer, Ghysbrecht Henricxs, Cornelis Gerritszoon de Haes, Jan Lucaszoon, Olivier Philipszoon, Bouwen Paets Janszoon, Cornelis Willems zoon, in 't Jopen vat, Jan Paets van Zandthorst, Huych van Alckemade Janszoon, Jacob Gerritszoon, Drapenierder, ende Andriës Schot, aen handen van zyn Excellentie, als Veertigen, off Vroetschappen, den behoorlycken eedt gedaen.

Aldus gedaen op Burgermeesteren Camer.

Ten zelven daghe hebben Cornelys Adriaenszoon, Cornelys Huygenszoon, Pieter Henrix zoon Wassenac, Pieter Oom Pieterszoon, Geruyt Wiggerszoon, ende Claes Ghysbrechtszoon van Dorp, als Schepenen: Vorder Willem Janszoon van Heemskerck, Dirick Jacobszoon van Mondtfoort, ende Huych Claeszoon Gael, als Burgermeesteren respectivelycken, den behoorlycken eed gedaen in der Vierschate, al in kennisse, ende jegenwoordicheyt van my,

Ende was onderteckent:

J. van Hout.

Noch lager stont:

Opten XIX^{en}. October heeft Claes Adriaenszoon, opten XXIII^{en}. Mt. Pouwels Vos, opten XXV. Pr. Pr. Joryszoon, opten III^{en}. Novembrys, Willem van Loo, ende opten XXII^{en}. Novembrys, Dirick van Hessel, al van 't voorschreven jaer XV^c. LXXIII. respectivelycken haeren eed gedaen in Collegio, op 't Raedthuys, mede in kennisse, ende jegenwoordicheyt van my,

Ende was onderteckent:

J. van Hout.

Privilegieboek der Stad Leyden C. pag. 363. tot 365.

Die van den Gerechte der Stad Leyden, verstaande, dat de Prins, als Stadbouder, de Veertigen verminderen, de Burgermeesteren, Schepenen, en anderen, buiten den gewoonen tyd, verzetten, enz. wilde, beroepen zich op de privilegien, en betuigen niet van meening te zyn tegen hunnen eed te doen.

Den 14. October 1574.

Die van den den Gerechte van Leyden, gehoord hebbende, de propositie van zyne Ex^c. ende verstaen, dat zyne Excellentie van meeninge was 't getal van de Veertigen deser Stede te verminderen, ende voorsz. voor de ordinaris tyden

I. Deel.

V.

den